

ден, или убит. Затова, щом нахлуе в някое селище, те първо се пръсваха по къщите да дирят заровени пари, да натоварят коли с покъщнина, да разграбят чеизите на момите, да измъчват останалите в къщите старци, за да обадят къде е скрито имането им. След това подпалваха опразнените къщи, а ако оставаха да пренощуват, превърщаха домове в конюшни.

Бежанците посрещаха със сълзи на очи царските войски, падаха на колене, целуваха ръцете на войскарите, благославяха ги и отправяха желаниа за победа и сполука. От тях войводите научаваха приблизително къде могат вече да бъдат неприятелските войски. Макар, че далечните кървави кръгозори сочеа дирята на разрушенията.

От Търнов войската се спусна край брега на Етъра, премина Хема, прегази Тъжа, отмина Верей, все право надолу, по късия път към Хебъра. На някои дървета все още не бе паднала кафявата шума от миналата есен. Други, с голи, напънли клончета, тръпнеха залюляни от свежия южняк. Но колкото оставаха по-назад зад себе си дългата, пъстролюспестата снага на Хема, която в далечината изглеждаше ту морава, ту синя, ту пепелява, толкова младата зеленина ставаше по-ярка, по-сочна. Когато приближаваха Хебъра, вече почнаха да се мяркат дървета наскитени в снежнобяла премяна, обсипани с румени цветчета. Небето ставаше по-високо, по-синьо, по-ясно. Топъл въздух лъхаше морните, прашни лица на войскарите. Миришеше на прясно разорана пръст, разтопения сняг се свличаше на буйни потоци и млади води пълнеха засъхналите, каменливи корита с пенлив, зелен блясък.

Вредом, дето минеа, овчари подбираха стадата си след царските люде, орачи оставаха ралата си на жените и децата, грабваха стари лъкове и ръждясали копия, някои задигаха каквото имаха: пелки, лопати, сърпове, други с голи ръце отиваха да пролеят кръвта си. Коняри раздаваха ергелетата си на пешаците и сами се нареждаха в техните редици. Децата с прашки и тояги, следваха подире им, без да обръщат внимание